

FÖRFATTNINGSSAMLING

[ÅÅÅÅ-MM-DD]

Riktlinjer för krisberedskap och civilt försvar 2023–2026

Antagen av kommunfullmäktige, § 160, 2023-12-14

diarienummer: KS/2023:434, ansvarig: säkerhetsavdelningen

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Syfte	3
1.2	Lagkrav gällande krisberedskap	3
2	Mål och inriktning för krisberedskap och civilt försvar	5
2.1	Nationella mål krisberedskap	5
2.2	Nationella mål för civilt försvar	5
2.3	Kommunens mål och inriktning för krisberedskapsarbetet	6
2.4	Kommunens mål för civilt försvar	7
3	Principer för krisberedskap	8
3.1	Principer för samhällets krishanteringssystem	8
3.2	Kommunal styrning	8
4	Övergripande process för risk- och sårbarhetsanalys	9
5	Planering av krisberedskap och höjd beredskap	9
5.1	Geografiskt områdesansvar	9
5.2	Utbildning och övning	10
5.3	Samverkan	10
5.4	Styrande dokument	10
5.5	Höjd beredskap	10
5.6	Uppföljning	11
6	Sammanfattning	11

1 Inledning

1.1 Syfte

Syftet med detta styrdokument för krisberedskap och civilt försvar i Nykvarns kommun 2023–2026 är att skapa en inriktning för arbetet med krisberedskap samt att bidra till måluppfyllelsen av kommunfullmäktiges fastställda mål. Styrdokumentet har tagits fram med utgångspunkt från Nykvarns kommuns vision Kom närmare och risk- och sårbarhetsanalysen från 2023.

Styrdokumentet innehåller övergripande mål och inriktning, styrning, process för risk- och sårbarhetsanalys, ambitioner med det geografiska områdesansvaret och planering avseende krisberedskap under mandatperioden.

1.2 Lagkrav gällande krisberedskap

Styrdokumentet förhåller sig till lagen (2006:54) om kommuner och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) samt överenskommelsen mellan Sveriges kommuner och regioner (SKR) och Myndighet för samhällsskydd och beredskap (MSB) – Förlängd och justerad överenskommelse för krisberedskap 2023.

Överenskommelsen reglerar den statliga ersättningen och de uppgifter som kommunen ska uppfylla gällande krisberedskap. Bland annat ska kommunerna ta fram ett övergripande styrdokument för kommunens krisberedskapsarbete. Den statliga ersättningen ska utgöra ett komplement till kommunens egen finansiering av arbetet med krisberedskapsarbetet. Kommunens rapportering av statlig ersättning sker årligen till MSB via Länsstyrelsen.

Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

Med extraordinär händelse avses i LEH en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller landsting.

Enligt LEH ska kommunen:

- arbeta för att minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fredstid. Kommunen ska därigenom uppnå en grundläggande förmåga till civilt försvar.

- arbeta för att olika aktörer inom kommunens geografiska områdesansvar samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet.
- arbeta för att de krishanteringsåtgärder som vidtas vid en extraordinär händelse av olika aktörer inom det geografiska området samordnas.
- arbeta för att informationen till allmänheten vid en extraordinär händelse samordnas.
- analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa i kommunen och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys
- utifrån risk- och sårbarhetsanalysen som tas fram för varje mandatperiod, fastställa en plan för hur de ska hantera extraordinära händelser.
- ansvara för att förtroendevalda och anställd personal får den utbildning och övning som behövs för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid.

Kommunens arbete med krisberedskap omfattar mer än uppgifterna i LEH. För att fullgöra åtaganden enligt lagstiftningen förutsätts att kommunen kontinuerligt bedriver grundläggande säkerhets- och krisberedskapsarbete. Kommunen måste därför med egna medel finansiera de ytterligare förberedelser och åtgärder som kommunen bedömer nödvändiga.

Lag (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap

I lagen om totalförsvar och höjd beredskap redogörs vad höjd beredskap är och vilka ansvarsförhållanden som finns.

I §7 beskrivs vad kommuner och regioner ska göra.

”Vid höjd beredskap ska kommuner och regioner vidta de särskilda åtgärder i fråga om planering och inriktning av verksamheten, tjänstgöring och ledighet för personal samt användning av tillgängliga resurser som är nödvändiga för att de under de rådande förhållandena ska kunna fullgöra sina uppgifter inom totalförsvaret.”

Överenskommelse om kommuners arbete med civilt försvar 2018–2020 med revideringar till och med 2023

Grunden för arbetet med civilt försvar i kommunerna är arbetet med krisberedskap. Kommunerna, länsstyrelserna och MSB ska arbeta tillsammans för att öka samhällets robusthet och beredskap på lokal nivå. Även andra statliga myndigheter som Säkerhetspolisen och Försvarsmakten bidrar i arbetet. En god beredskapsutveckling ska byggas på ett nära samarbete mellan staten, SKR samt kommunerna.

Uppgifterna utgår från:

- lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)
- förordningen (2006:637) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (FEH).

2 Mål och inriktning för krisberedskap och civilt försvar

2.1 Nationella mål krisberedskap

Krisberedskap handlar om förmågan att förebygga, motstå och hantera krissituationer. Förmågan byggs upp genom bland annat utbildning och övning samt genom den organisation och de strukturer som skapas före, under och efter en kris. Utgångspunkten är att hela samhället gemensamt och inom sina respektive områden tar ansvar för och utvecklar krisberedskapsarbetet. I detta ligger också att enskilda människor utifrån sina egna förutsättningar tar ansvar för sin säkerhet. Arbetet sker på alla nivåer: lokalt, regionalt och nationellt, men också på EU-nivån och internationellt.

Målen för svensk krisberedskap är att:

- minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet
- värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö då olyckor och krissituationer inträffar.

2.2 Nationella mål för civilt försvar

Civilt försvar handlar om hela samhällets motståndskraft vid krigsfara och krig.

Målet för det civila försvaret är att ha förmåga att:

- värna civilbefolkningen,
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna,
- upprätthålla en nödvändig försörjning,
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld,
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan,

- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred, och
- med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Försvarsmakten och Myndighet för samhällsskydd och beredskap (MSB) har på uppdrag av regeringen tagit fram en sammanhängande planering för totalförsvaret 2021–2025.

Uppdraget resulterade i ”Handlingskraft – Handlingsplan för att främja och utveckla en sammanhängande planering för totalförsvaret 2021–2025.

2.3 Kommunens mål och inriktning för krisberedskapsarbetet

Nykvarns kommun ska vara en trygg och säker kommun för alla som bor, vistas och verkar här. Kommunens arbete med krisberedskap utgår från kommunens Vision 2035 där Nykvarn ska vara en kommun med gemenskap och närhet.

Visionen framhåller också betydelsen av:

- Boende och samhällsservice hela livet
- Trygghet och dialog
- Goda och säkra kommunikationer
- Ett rikt, varierat och samverkande entreprenörskap
- Trygga förskolor och skolor med goda elevresultat

För att kunna uppnå denna vision behöver Nykvarns kommun ha förmåga att arbeta förebyggande med de risker och sårbarheter som finns i samhället, stå förberedda när något oväntat sker och våga lära oss av de brister vi har. Utöver detta arbetar kommunen aktivt med omvärldsbevakning och att agera utifrån identifierade risker.

Kraftsamlingsområden under perioden 2023-2024

- Näringsliv och kommunikation
- Trygghetsskapande och brottsförebyggande
- Digitalisering och IT
- God service och attraktiv arbetsgivare

I kraftsamlingsområdena ingår att öka samverkan inom kommuns geografiska område, det görs genom att:

- öka samverkan med näringslivet
- fortsatt utveckling av kommunens arbete med IT- och informationssäkerhet
- stärka samhällsviktig verksamhet
- identifiera och arbeta förebyggande mot sociala riskfaktorer
- trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

Målsättningen är att kommunen ska ha en samlad bild av risker och sårbarheter samt ha en god kunskap om vilka risker och sårbarheter som kan påverka både kommunens egna verksamheter men också andra verksamheter inom det geografiska områdesansvaret. Det kan till exempel vara natur- och väderrelaterade händelser, större störningar i teknisk infrastruktur eller antagonistiska hot. Kommunen ska också ha god förberedelse för krishantering.

Kommunen ska ha planering för hur identifierade risker och sårbarheter ska reduceras eller tas bort. Man ska också ha en god förmåga och planering för hur man ska hantera konsekvenserna av större störningar och eller extraordinära händelser som påverkar samhällsviktiga verksamheter.

Riskhänsynen i den fysiska planeringen ska öka.

Kommunen ska ha en samlad bild av risker, sårbarheter och förberedelser för krishantering inom kommunens geografiska område samt ha rutiner för hur samordning av krishantering både i det förberedande arbetet och det akuta skedet

2.4 Kommunens mål för civilt försvar

Mål för det civila försvaret är att säkerställa att samhällsviktig verksamhet upprätthålls även under störda förhållanden. Inför och under höjd beredskap samt krig behöver kommunen värna om befolkningen, säkerställa att samhällsviktiga verksamheter kan utföra sitt uppdrag samt bidra till Försvarsmaktens förmåga att möta ett väpnat angrepp. Det civila försvaret bedrivs av många olika parter; statliga myndigheter, regioner, kommuner, näringsliv och frivilligorganisationer. Samhällets aktörer har ett ansvar för att krisberedskapen fungerar men varje enskild individ har också ett personligt ansvar kring sin egen hemberedskap.

Nykvarns kommun vill:

- stärka samhällsviktiga verksamheter i deras arbetet med krisberedskap
- öka försvarsviljan i kommunen genom information och utbildning

- öka engagemanget kring krisberedskap hos både invånare och företagare i kommunen
- öka förståelse av vikten av hemberedskap
- öka försörjningsberedskap och uthållighet samt utveckla kontinuitetsplanering inom kommunens egna verksamheter
- säkerställa att krav på krisberedskap beaktas i upphandlingar som gäller samhällsviktig verksamhet.

Nykvarns kommun kommer att följa nationella och regionala mål och överenskommelser som tas fram. Kommunen kommer också att öva krigsorganisation och drift av denna med dess bemanning.

3 Principer för krisberedskap

3.1 Principer för samhällets krishanteringssystem

Sveriges krishanteringssystem bygger på ett underifrånperspektiv. Det vill säga att förmågan byggs underifrån. Först när det inte går att hantera krisen på lokal nivå kallas stöd in från regional och nationell nivå. Följande principer gäller:

Ansvarsprincipen

Den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden ska ha motsvarande ansvar under krissituationer och höjd beredskap.

Närhetsprincipen

En kris ska, så långt det är möjligt, hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga.

Likhetsprincipen

En verksamhetsorganisation och lokalisering ska vid en kris eller höjd beredskap så långt det är möjligt överensstämja med hur ordinarie organisation ser ut.

3.2 Kommunal styrning

Nykvarns kommuns kommunfullmäktige, kommunstyrelse, samtliga nämnder och bolagsstyrelser har utifrån den nationella styrningen ett ansvar att vidta de åtgärder som krävs för att minska riskerna inom sin verksamhet och öka förmåga att hantera krissituationer. Uppföljning av kommunens krisberedskapsarbete sker enligt Nykvarns kommuns styrmodell.

4 Övergripande process för risk- och sårbarhetsanalys

Nykvarns kommun ska senast den 31 oktober under första kalenderåret i mandatperioden upprätta en kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalys enligt föreskrifter från MSB.

Den kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalysen antas av kommunstyrelsen.

Kommunen ska årligen följa upp och redovisa eventuella förändringar som kan ha uppstått och som på betydande sätt påverkar den kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalysen.

Säkerhetschefen initierar, stödjer, samordnar och sammanställer arbetet med den kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalysen och stödjer vid behov analysarbetet på kontorsnivå.

Samtliga nämnder och bolag ansvarar för att bedriva ett arbete med risk- och sårbarhetsanalys inom ramen för det egna verksamhetsansvaret och ska aktivt delta i den kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalysen. Samtliga nämnder och bolag ska arbeta aktivt för att minska de risker och sårbarheter som framkommit under risk- och sårbarhetsanalyserna.

5 Planering av krisberedskap och höjd beredskap

Nedan finns övergripande beskrivning av mål om hur kommunen ska utveckla förmågan att hantera olika former av kriser och extraordinära händelser.

5.1 Geografiskt områdesansvar

Kommunens ska ge aktörer som bedriver samhällsviktiga verksamheter inom kommunens geografiska område möjlighet att samverka i syftet att uppnå samordning av förberedelser inför större samhällsstörningar eller extraordinära händelser. Med aktörer menas både offentliga aktörer och privata aktörer inom det civila samhället och so bedriver samhällsviktig verksamhet.

Genom samverkan stärker kommunen sin förmåga genom att tillsammans med övriga aktörer hitta formen för att ta fram en samlad lägesbild, genomföra gemensamma utbildningar och att öka förmågan att hantera information till allmänheten. Kommunen ska även verka för att information till allmänheten samordnas samt säkerställa att Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) kan sändas via anläggningar för utomhusvarning genom att ljudsändare underhålls.

5.2 Utbildning och övning

Det är viktigt att utbilda och öva kommunens krisorganisation för att öka förmågan att hantera olika samhällsstörningar. Genom att utbilda och öva stärker kommunen sin förmåga att hantera samhällsstörningar och extraordinära händelser. Kommunen ska ansvara för att både förtroendevalda och anställd personal ska få den utbildning och övning som krävs för att de ska kunna lösa sina uppgifter även vid större samhällsstörningar.

I kommunens utbildnings- och övningsplan för perioden 2023–2026 framgår vilka utbildningar och övningar som planeras.

5.3 Samverkan

Kommunen ska identifiera och utveckla möjligheter till samverkan mellan kommunen, privata aktörer och andra myndigheter.

Kommunens ska i den utsträckning tillfälle ges, delta i planering, genomförande och utvärdering av samverkansövningar på regional nivå.

5.4 Styrande dokument

Kommunen har styrande dokument som reglerar krisberedskapsarbetet i kommunen. Dokumenten uppdateras varje mandatperiod och vid behov. Styrdokument som policy, strategier, riktlinjer och lagstadgade styrdokument finns i kommunens författningssamling som publiceras på kommunens hemsida och beslutas på politisk nivå. Internt beslutade styrdokument som rutiner och handlingsplaner finns tillgängliga för anställda på kommunens intranät.

5.5 Höjd beredskap

Kommunens ska ha en god planering inför ett höjt beredskapsläge i Sverige. Kommunen ska planera för höjd beredskap och krig. Planeringen ska syfta till att öka förmågan att uppfylla målen för det civila försvaret samt bör skapa goda förutsättningar för ledning och samband, säkerhetsskydd, signalskydd och kontinuitet i samhällsviktig verksamhet.

Kommunens bör öva krigsorganisationen och dess bemanning samt underhålla varningssystem för höjd beredskap. Kommunen ska öka kunskapen gällande totalförsvaret hos förtroendevalda och tjänstepersoner i kommunen.

5.6 Uppföljning

Styrdokument krisberedskap och civilt försvar följs årligen upp inom ramen för kommunens styrmodell. Styrdokument ska följas upp i sin helhet efter avslutad period. Kommunens rapportering av statlig ersättning sker till MSB via Länsstyrelsen årligen.

6 Sammanfattning

Arbetet med krisberedskap och civilt försvar ska i så stor utsträckning som möjligt integreras i det ordinarie arbetet. Detta för att säkerställa lagkrav, minska sårbarheter, risker och hot samt minska konsekvenserna av större samhällsstörningar, och ytterst ha en planering för höjd beredskap och krig.

NYKVARNS KOMMUN

Besöksadress: Centrumvägen 24 A

Postadress: 155 80 Nykvarn

Telefon: 08-555 010 00

Fax: 08-555 014 99

www.nykvarn.se